

Datum: 2025-09-23

Diarienummer: 2024/0935

**Statens insatser vid hantering av dödsbon – utredning,
förvaltning och skifte (RiR 2025:23)**

Bilaga 3

Urvalsmetod för urval av tingsrätter
för intervjuer och Kammarkollegiets
akter för aktgranskning

1 Urval av tingsrätter för intervjuer

För att besvara granskningens delfråga om huruvida tingsrätterna utser och kontrollerar boutredningsmän på ett effektivt sätt har vi gjort ett urval av ett antal tingsrätter för fördjupade intervjuer. Syftet med intervjuerna var dels att få en djupare förståelse för hur tingsrätterna arbetar inom detta område, dels att leta efter eventuella skillnader i arbetssätt och/eller effektivitetsproblem samt möjliga förklaringar till dessa. Intervjuerna låg till grund för utformningen av en enkät som vi skickade till samtliga tingsrätter.

I ett första steg genomförde vi orienterande intervjuer med två tingsrätter, Solna tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt. Syftet med dessa inledande intervjuer var att få en överblick över hur tingsrätterna arbetade inom detta område, och vi tillämpade ingen särskild urvalsmetodik för dessa. I nästa steg genomförde vi fördjupade intervjuer med sex olika tingsrätter, en tingsrätt per hovrätts domkrets. På så sätt fick vi en geografisk spridning och kunde fånga upp eventuella skillnader i arbetssätt mellan hovrättsdomkretsarna. Inom respektive hovrätts domkrets styrdes urvalet sedan av att vi sökte en spridning när det gäller antal inkomna ärenden med koppling till dödsbon¹, totalt antal inkomna ärenden och mål, antal invånare i upptagningsområdet samt antal årsarbetskrafter vid respektive tingsrätt.² Syftet med urvalet var att fånga upp eventuella skillnader mellan tingsrätterna som kan bero på geografiskt läge, storlek eller arbetssätt.

De sex tingsrätter vi valde ut är tingsrätterna i Göteborg, Stockholm, Växjö, Umeå, Östersund och Hässleholm.

Tingsrätt	Hovrätts domkrets	Antal invånare i upptagningsområde	Antal dödsboärenden (genomsnitt 5 år)	Dödsboärenden per invånare	Andel dödsboärenden av totala ärenden
Göteborg	Västra Sverige	823 600	200	0,0002	0,009
Stockholm	Svea Hovrätt	400 000	407	0,0010	0,020
Växjö	Göta Hovrätt	203 500	43	0,0002	0,006
Umeå	Övre Norrland	164 300	21	0,0001	0,005
Östersund	Nedre Norrland	132 600	50	0,0004	0,013
Hässleholm	Skåne Blekinge	65 200	39	0,0006	0,025

¹ Det handlar främst om förordnanden och entlediganden av boutredningsmän och skiftesmän, men även om bevakning av boutredningsmans redovisning och föreläggande för boutredningsman att avge redovisning.

² Uppgifterna tog vi in via Domstolsverket. Vi beräknade utifrån dessa uppgifter även ett mått för antalet dödsboärenden per invånare samt per totalt antal inkomna ärenden vid respektive tingsrätt, för att även låta skillnader i dessa mått påverka urvalet av tingsrätter.

För det första ville vi se till att inkludera några stora tingsrätter i vårt urval för intervjuer. Stockholm och Göteborg är de största tingsrätterna i sina respektive hovrätters domkretsar och hanterar båda därmed även ett relativt stort antal ärenden med koppling till dödsbon.

Vi ville även se till att inkludera någon liten tingsrätt i vårt urval för intervjuer, eftersom tingsrättens storlek skulle kunna påverka arbetssätt. Hässleholm är den minsta tingsrätten i Skåne Blekinges hovrätts domkrets³, och sticker dessutom ut nationellt sett eftersom den hanterar ett relativt stort antal dödsboärenden per invånarantal jämfört med andra tingsrätter.

Vidare har vi valt ut Umeå tingsrätt i övre Norrlands hovrätts domkrets och Växjö tingsrätt i Göta hovrätts domkrets. Umeå tingsrätt är en av de större tingsrätterna inom sin hovrätts domkrets medan Växjö tingsrätt är en av de mindre inom sin.⁴

I nedre Norrlands hovrätts domkrets är tingsrätterna relativt jämnstora med avseende på både invånarantal i upptagningsområdet och totalt antal inkomna ärenden. Ingen av dessa tingsrätter sticker heller ut nationellt sett när det gäller måtten om antal dödsboärenden i förhållande till antal invånare eller totalt antal inkomna ärenden. Vi valde ut Östersunds tingsrätt för fördjupade intervjuer främst för att få en stor geografisk spridning i urvalet.

---

³ Hässleholms tingsrätt är minst både när det gäller invånarantal i upptagningsområdet, totalt antal inkomna ärenden och årsarbetskrafter.

⁴ Både Umeå tingsrätt och Växjö tingsrätt hanterar ett relativt litet antal dödsboärenden per totalt antal inkomna ärenden och invånarantal, vilket skulle kunna påverka arbetssättet. Av den statistik vi inledningsvis tog del av från Domstolsverket framgick till exempel att varken Växjö eller Umeå har några ärenden registrerade som rör "föreläggande att boutredningsman ska visa sin redovisning", och Växjö har heller inga registrerade ärenden som rör "bevakning av boutredningsmannens redovisning". Vi bedömde det därför intressant att välja ut dessa för fördjupade intervjuer.

2 Urval aktgranskning Kammarkollegiet

För att besvara granskningens delfråga om huruvida Kammarkollegiet utser och kontrollerar gode män på ett effektivt sätt har vi genomfört en aktgranskning av så kallade avvecklingsärenden, där Kammarkollegiet utser gode män för att förvalta och avveckla dödsboet. Syftet med aktgranskningen var att få en fördjupad förståelse för hur Kammarkollegiet arbetar och att kunna bekräfta att Kammarkollegiet arbetar på det sätt som deras rutiner anger och/eller som de uppgett i intervjuerna.

Först bad vi Kammarkollegiet välja ut ett antal exempelakter av olika karaktär som vi gick igenom för att få en bild av hur akterna i olika typer av ärenden kunde se ut. Utifrån informationen i exempelakterna tog vi fram en mall med ett antal frågor för att använda i en mer omfattande aktgranskning av ett slumpmässigt valt större antal akter.

I ett första steg valde vi slumpmässigt ut 10 akter bland alla avvecklingsärenden avslutade under 2024 där vi tillsammans gick igenom akterna och fyllde i samt vid behov justerade frågemallen. I urvalet exkluderade vi alla ärenden som hade en handläggningstid som var kortare än 7 månader. Anledningen till det var att Kammarkollegiet uppgav att sådana korta ärenden sällan utgör fullständiga avvecklingsärenden.⁵ Den totala populationen av avslutade ärenden uppgick till 369 ärenden under 2024.

I ett andra steg valde vi ut ytterligare 30 akter ur populationen av avslutade ärenden under 2024. Här valde vi att gruppera alla ärenden utifrån handläggningstid i tre olika grupper. De tre grupperna utgjordes av percentil 1–33, 34–67 och 68–100 vad avser längden på handläggningstiden. Vi valde inom var och en av dessa tre grupper ut 10 ärenden slumpmässigt. Grupperingen gjorde vi för att säkerställa att vi i vårt urval fick en variation av ärenden med avseende på handläggningstiden.

Totalt omfattar vår aktgranskning 40 ärenden av det totala antalet 369 i populationen. Det motsvarar 10,8 procent av populationen.

---

⁵ Det kan i stället vara ärenden som kommit in där Allmänna arvsfonden inte visar sig vara arvinge, till exempel för att ett testamente har hittats eller liknande. Se e-post från Kammarkollegiet 2025-01-29.